

Til Stortingets familie- og kulturkomite

Sak: Høring om Statsbudsjettet 2023 - Prop. 1 S (2022-2023)

Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier. Vi har for øyeblikket rundt 800 medlemmer. Ytrings- og informasjonsfrihet, redaksjonell uavhengighet og gode rammevilkår for mediene er blant våre viktigste arbeidsområder.

Behovet for troverdige, redaktørstyrte medier er større enn noen gang tidligere. Men et mangfold av frie og uavhengige medier hadde ikke vært mulig uten en aktiv politisk vilje til å lage gode fremtidsrettede og forutsigbare ordninger som oppfyller statens ansvar for «å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale» (Grunnlovens § 100).

I mediepolitikken har Norsk Redaktørforening oppfordret til ordninger med objektive kriterier og størst mulig grad av forutsigbarhet og plattformnøytralitet. Vi har også minnet om at mediestøtte ikke er støtte til en næring, men støtte som sikrer et levedyktig demokrati med et mediemangfold og en bred offentlig samtale.

I forslaget til statsbudsjett og i de fireårige styringssignalene er det flere forhold som bekymrer oss og som bryter med prinsippene om forutsigbarhet og plattformnøytralitet. De kommer i tillegg på et tidspunkt da de frie og uavhengige mediene er under stort press. Stikkordene er økt konkurranse fra globale teknologiselskaper, økte utfordringer knyttet til distribusjon og stigende papirpriser og raske endringer i medievanene som innebærer store behov for omstilling.

Moms-fritaket på elektroniske nyhetstjenester

Forslaget om å avvikle moms-fritaket for elektroniske nyhetstjenester er svært alvorlig og vil ramme mediene hardt. Det vil bidra til at norske medier svekkes i konkurransen mot store internasjonale selskaper. I tillegg til de umiddelbare og dramatiske følgene av forslaget, vil dette innføre et vesentlig hinder for innovasjon og omstilling i mediene, bare noen måneder etter at både kulturministeren og finansministeren slo fast at moms-fritaket for elektroniske nyhetstjenester videreføres til 2028.

Å avvikle moms-fritaket er et brudd på det prinsippet om moms-fritak på nyheter som har eksistert siden mediestøttens fødsel, et prinsipp som et samlet Storting sørget for å gjøre plattformnøytralt i 2016. Dette forslaget innebærer et alvorlig tilbakeslag for de redaktørstyrte mediene i Norge som kom uten forhåndsvarsel og uten noen form for konsekvensutredning eller forundersøkelser.

Stortinget må sikre at fritaket for elektroniske nyhetstjenester beholdes, og i tett samarbeid med mediebransjen finne løsninger og avgrensninger som ikke rammer norsk journalistikk.

Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark – brudd på en lovfestet ordning

I forslaget til statsbudsjett foreslås det å fjerne distribusjonstilskuddet til avisene i Finnmark, noe som for 2022 utgjør 2,32 millioner kroner. Dette rammer flere aviser i Finnmark svært hardt, deriblant samiske aviser. Vi viser til begrunnelsen for å fjerne distribusjonstilskuddet og er enig med Sálas, samisk forlegger- og avisforening i at den er meget svak. Det at flere kunne ha behov for slikt

tilskudd, må ikke være et argument for å kutte et tilskudd som allerede virker for dem som mottar det. Her er det naturlig å minne om Ytringsfrihetskommisjonens understreking av at «det er nødvendig å videreføre målrettede og solide støtteordninger rettet mot samiske medier og samisk innhold» (NOU 2022:9, s 259). Vi mener det er problematisk at regjeringen foreslår et kutt som bryter med mediestøttelovens § 9 og ber om at Stortinget viderefører distribusjonsstøtten til avisene i Finnmark.

NRK

Vi viser til NRKs høringsinnspill om strammere økonomiske rammer for 2023. I forslaget til statsbudsjett legges det opp til en økning på kun 1,4 prosent, noe som er langt mindre enn den forventede lønns- og prisveksten for 2023. Det er også lavere enn justeringen i den øvrige mediestøtten. Det er problematisk og bryter med de styringssignalene som er gitt for NRK i inneværende periode. NRKs rammer bør økes tilsvarende pris- og lønnsvekst også for 2023.

Endringer i innovasjonstilskuddet

Norsk Redaktørforening er positive til å utvide ordningen slik at den også vil kunne omfatte fagmedier. Behovet for innovasjon og utvikling er stort i hele mediebransjen. Men utvidelser som dette forutsetter at det tilføres friske midler inn i ordningen. I forslaget til statsbudsjett legges det opp til en videreføring av støttenivået. Det betyr i praksis at støtten vil fordeles tynnere utover flere og at treffsikkerheten ikke blir like god. Vi ber om at kulturkomiteen bidrar til å øke tilskuddet til innovasjon og utvikling slik at det tas høyde for at flere medier blir en del av ordningen.

De fireårige styringssignalene

Regjeringens mål er å sikre sterke norske medier og å legge til rette for at alle grupper i samfunnet har tilgang til et godt medietilbud. Det påpekte kulturministeren i sin mediepolitiske redegjørelse i april i år og det er også i tråd med Hurdalserklæringen.

NR er fornøyd med at kulturministeren har tatt et så aktivt initiativ når det gjelder å finne norske og nordiske løsninger på utfordringene knyttet til den påvirkningen teknologigigantene har på den demokratiske samtalen og på utøvelse av redaktøransvaret og rammevilkårene i de redaktørstyrte mediene. Men generelt sett er vi skuffet over innholdet i de fireårige styringssignalene.

Med så høye ambisjoner som det legges opp til i Hurdalserklæringen, mener vi det bør være grunn til å forvente en mer aktiv langsiktig mediepolitikk. Å foreslå at mediestøtten skal reguleres for pris- og lønnsvekst er en lite offensiv tilnærming. De neste årene kommer papirøkonomien til å falle kraftig, og antakelig raskere enn forventet. Det vil utfordre inntektsmodellen og potensielt ramme mediemangfoldet hardt – både mangfoldet i bransjen og bredde/kvalitet i journalistikken. Dette må det tas høyde for i fireårsplanleggingen.

Vi har registrert de klare signalene fra statsråden om at taket er å anse som et gulv. Det ligger imidlertid ikke noen forpliktelse i disse uttalelsene. Vi støtter derfor Norsk Journalistlags oppfordring om til komiteen om å sørge for at en slik forpliktelse kommer på plass.

En utfordring med det norske mediestøttesystemet er at det ikke er rettighetsbasert, men basert på at det bevilges en bestemt pengesum og at fordelingen påvirkes av hvor mange som omfattes av ordningen. Det bryter med prinsippet om forutsigbarhet siden stønadsnivået avhenger av hvor mange som blir innvilget støtte. Det bidrar heller ikke til samarbeid på tvers av mediene, siden stønadsmottakere spilles opp mot hverandre.

En forutsetning for at mediene skal klare den kontinuerlige omstillingen de står i, er kompetanseheving. Vi er enig med Institutt for Journalistikk (IJ) som i sitt høringsinnspill påpeker at det er underspilt hvor vesentlig kompetanse er for å lykkes med innovasjon og utvikling, samt for lokalmedienes fremtid. Behovet for kompetansepåfyll er stort i redaksjonene, og vi ser stor variasjon mellom enkeltmedier. Særlig bekymret er vi over situasjon i de mediehusene som ikke er en del av store konserner. Norsk Redaktørforening støtter IJs forslag om å ta inn kompetanse som et satsningsområde framover og støtter Norsk Journalistlags forslag om å pressestøtteordninger tilpasset de mediene som ikke er del av større konsern.

Dette er aller første gang vi tar stilling til fireårige mediepolitiske styringssignaler. Vi mener temaet fortjener en annen og bedre arena for debatt enn det har fått i årets komitehøring.

Oslo, 2022-10-20

For Norsk Redaktørforening

Reidun Kjelling Nybø
generalsekretær

Solveig Husøy
ass. generalsekretær